

PÄÄOMAN ALKUPERÄ

(Jatkoa ensimmäisestä sivusta)

keinotekoisesti on tehty nälänhätään, jotta siten saataisiin tavaroista korkeammat hinnat! Vuonna 1866 kuoli yhdessä ainoassa englantilaisen Indian maakunnassa miljoona ihmistä nälkään ja Englannin valtiokassaa Intiassa rikastutettiin niillä korkeilla hinnoilla, joita nälkää näkevätkin pakotettiin maksamaan elintarpeistaan. Ne verot, jotka ystävillä, orjuudella ja murhalla täällä hankittiin, kulkivat kotiin Euroopan ja muuttuivat siellä pääomaksi.

Europaa mannaamalla on teollisuudenharjoittajain alkuperäinen pääoma kotolain osittain suorastaan valtiokassasta. Mirabeau sanoi: "Miksi etsisimme niin kaukaa syytä Saksin kukoistavaan teollisuuteen ennen 7-vuotista sotaa? Valtiovelkahan nousee sen hyväksi 180 miljoonaa."

Sitä mukaa kuin kapitalistinen tuotantotapa kehittyi, menetti se kalkein häpeäntunteensa. Kaikki mikä oli avuksi pääoman lisäämiseen, hyväksyttiin, vaikkapa se olisi ollut kaikkein alhaisinta keinotekoa.

Työläisten ja työvälaineitten erottaminen toisistaan, jolla toiselta puolen yhteiskunnan tuotantovälineet ja elämiskeinot muutetaan pääomaksi ja toiselta puolen väestön suuri joukko tulee palkkaorjiksi "vapaa" työläisen nimellä — se on viimeisen historian ajanjakson tulos.

Mikä on siis nykyaikaisen kapitalismin syntyperä katseltuna sen kehityshistorian valossa?

Sikäli kuin sen alkuperä ei ole orjien ja maaorjien välittömässä muuttamisessa palkkatyöläisiksi, niin voidaan sen sanoa olevan tuotteen riistämässä tuottajilta, siis omaan työhön perustuvan yksityisomaisuuden poistamisessa.

Omaan työhön perustuvan moninaisen omaisuuden muuttuminen kapitalistiseksi omaisuudeksi kesti kauan, koska se saattoi tapahtua siten, että jotkut väkivallantekijät omistivat itselleen koko väestön omaisuuden. Mutta kapitalistisen omaisuuden muuttuminen yhteiskunta-omaisuudeksi tulee tapahtumaan nopeammin, koska tällöin koko väestö tulee vain ottamaan omansa takaisin harvoilta vallanpitäjiltä.

Avoin kirje

(Jatkoa ensimmäisestä sivusta)

epätoivon kirjettä ihmiselle, joka pelosta ei helpoita kohtaloanne, ei tietystikään, ei! Niin on maailmassa; sydämet ovat palkat säällä varten, mutta elämä siinä maassa, jossa ihmisistä piesttiin nagaikoilla ja piiskoilta kuoli laakaa; maassa, jossa katkottiin kylkiluita ja tehtiin rannoiksi; yhä yltäväksi iloksi, maassa, jossa väkivallalla ei ollut loppua ja rajaa; maassa, jossa väkivalta nousi siihen pisteeseen, että saattoi hulluksi tulla kauhusta ja häpeästä, sellaisessa maassa ei voi olla sääliä! Kansa, kasvatettu helvetillisten kärsimysten keskellä, kansa kasvatettu korvapuustella ja lyönneillä, nyrkeillä ja nagakoilla, ei voi olla helläsydäminen. Kansa, jonka ruumiita poliisit polkivat jaloillaan, voi polkea toisten ruumiita. Maassa, jossa niin kauan valittiin luokkaeroavaisuus, on sangen vaikea niin pian pystyttää oikeuden hallitus.

Ei voi odottaa siltä, joka ei tuntenut itsekoikeutta, että hän voisi tuntea oikeutta. Kaikki on ymmärrettävää siinä maailmassa, jossa te madam, elitte ja teidän yhteiskuntanne, jossa kaikki meni ilman protestteja, että te loppumattomasti käyttäisitte väkivaltaa ihmisten ylitse. Nämä ih-

miset tuntevat syvemmin kun viiskymmentä vuotta sitten sen korvaustin, jonka lämmäytti teidän isänne silloin lakeijalle.

Ihmiset ovat kehittyneet. Sen mukaan, kun kehittyivät, kasvoi heissä itseiteloisuuden ja omanarvon tunne. Kuitenkin heihin taaskin suhtauduttiin kun orjiin ja katsottiin heihin kun eläimiin. Madam! älkää vaatikko ihmisiltä sitä, mitä te ette ole antaneet. Teillä ei ole oikeutta kansan armoon. Kaikki mikä oli karttunut vuosisatojen kuluessa, on räjähtänyt ihmii ja kosto kiehuu joka puolelta.

Kuitenkin maassa on olemassa toinen voima, valoisa voima, valaistu suurilla saatoilla. Jalostettu oikeuden, vapauden ja kauneuden hohtavalla unella, mutta madam, minkä vuoksi rupeaisin kuvailemaan sanottu la meren mahtavuutta sille, jolla ei ole silmiä, joilla näkisi.

Proletariaatin vallankumouksen isoäiti

Anastasja Shamshina.
Venäjän k. suom. Klaudie Siivak.

Moskovan "Pravdassa" (Totuus) ensimmäisen päivän tammiukuun numerossa näemme kirjoituksen, joka kuvaa kahden naisen kohtaloa Novonikolajevskissa (Siperiassa). Nämä naiset kärsivät ja kuolivat sen tähden, että tunnustivat Neuvosto-Venäjän ja olivat uskollisina periaatteilleen. Yksi näistä marttyyreistä oli Anastasia Shamshina, 50:n vuotias nainen. Shamshina on tunnettu vallankumouksellisten piireissä nimellä "Baabushka" (Isoäiti), hän alkoi toimimaan innokkaasti vallankumouksen eteen jo vuonna 1906. Hän oli tavallinen, yksinkertainen työläisnainen, joka ei osannut edes kirjoittaa eikä lukea. Sitäpaitsi hän oli suuren perheen äiti. Mutta hän omasi vallankumouksellisen hengen ja niin kun työläinen, hän silloin (vallankumouksen aikana v. 1905—1906) ymmärsi taistelun tärkeyden työtä tekevän luokan oikeuksien puolesta. Hän ymmärsi sen ja syöksyi taisteluun ei yksin, vaan voiti mukanaan oman esikokonsa Vasiljin. Sorron synkät vuodet, yksinäisyys, poikansa vangitseminen ja maanpakolaisuus, kovasti heikensivät hänen terveyttään, mutta ei hänen vakaumustaan, eikä uskoa proletariaatin taisteluun ja voittoon.

Vuosina 1911—1912 hänen kotinsa oli vallankumouksellisten työläisten keskusta, staabi-maja. Siellä pidettiin osaston neuvottelut, kokoukset j. n. e. Kaikkien näiden kokouksien sieluna oli isoäiti Anastasia Shamshina.

Näissä kokouksissa hän harvoiti esiintyi puhujana, mutta yksin hänen läsnäolonsa oli jo riittävä. Hänen puhtaasti äidillinen suhteensa vallankumoukselliseen nuorisoon, herätti virkeyttä ja päättäväisyyttä. Vuoden 1912 lopussa santarmit vangitsivat miltei koko vallankumouksellisen puolueen, Novonikolajevskissa.

"Isoäitiä" he eivät koskeneet, vaan tyytyivät uhkauksiin. Senstiaan he vangitsivat hänen tyttärensä Dunjan ja hänen toisen poikansa Ivanan. Helmikuun vallankumous v. 1917 ja lokakuun (proletariaatin) vallankumous olivat ensimmäiset valoisaat päivät hänen pitkässä, vaihtelevassa elämässään. Mutta nämäkään päivät eivät olleet pitkälliset.

Toukokuun 26 päivänä v. 1918. Ranskan porvariston palvelijat — Tsheko-slovakit — vangitsivat miltei kaikki Sovietin toimitsijat ja niiden muassa myös Shamshinan perheen. Kotiin jäivät vain "Isoäiti" ja 14-vuotias tytär Njuura. Hänen miehensä, toimiva kommunisti oli polkottu pakenemaan. Kuukauden kuluessa, Tsheko-slovakien tekemän muutoksen jälkeen Siperiassa, kaksi isoäidin pojista, yllämainitun Vasilin

ja Griisha'n tuotiin ulos vankilaasta ammuttavaksi. Vasili ammuttiin, mutta Grishan onnistui irtautua vankilaston käsistä ja paeta.

Koko ajan Kolshakin hallitessa, valkokaartilaiset valpeasti pitivät silmällä Shamshinin perheen jäseniä. He usein syöksyivät näiden asuntoon ja uhkasivat ampua, ellei heidän käsiinsä luovuteta ukko Shamshinia. Ja Griisha pakeni, huolimatta kaikista kärsimyksistä ja vainoamisesta. Isoäiti jäi keskustaksi ja sieluksi nuorten vallankumouksellisten keskeksi.

Syyskuun alkupuolella v. 1918 Puolan salaiset agentit vangitsivat isoäidin ja hänen kanssaan myös hänen tyttärensä ja poikansa Ivanin, joka juuri äskettäin oli palannut Saksasta, vankeudesta. Paanilainen*) santarmisto vaati isoäidiltä mitättömyyttä, että hän olisi ilmiantanut vallankumouksellisen joukon. Tietenkin Puolan valkokaartilaiset erehtyivät, eivät sattuneet sellaiseen. Monena päivänä he pleksivät häntä nagakalla. Tulos oli, että hän joutui sairaalaan. Hän ei kerinnyt vielä aluvan toipua, kun hänet vietiin uudelleen santarmiston eteen ja kauheasti kidutettiin.

Pian tämän jälkeen hänet vietiin yhdessä hänen poikansa Ivanan kanssa ulos kaupungista ja... tapettiin. He molemmat ammuttiin ja haudattiin yhteen hautaan. Kuolemansa edellä äiti ja poika syleilivät toisiaan.

Isoäidin viimeiset sanat olivat: "Katsos poikani, millä lailla me päättämme elämämme!"

*) Sana "Paan" tarkoittaa: herra, Puolankielellä, mutta ei millään kielellä lausuttu sana "herra" ole puolalaisista kyllin ylevä, joten venäläiset käsittävät tämän seikan usein käyttävät puolalaista sanaa, paanilainen valta. (Suom. huom.)

Käynti Zolan lesken luona

(Suom. V. R. V.)

Emile Zola (ranskalainen yhteiskunnallinen kirjailija), naturalismin apostoli, kuoli sangen järkyttävällä tavalla, jättäen jälkeensä lesken, joka pelastui onnettomuustapauksesta, missä hänen miehensä sai niin surullisen lopun. Avioparin makuuhuoneessa oli kaasujohto vahingoittunut ja kuolettava kaasu täytti huoneen. Rouva Zola tunsu yöllä henkeään ahdistavan ja nousi alas korkeasta kaksoisvuoteesta, jonne oli noustava joitakin askelmia, ja lähti viereiseen kylpyhuoneeseen. Siellä hän voi hengittää paremmin. Hyväillyään pientä sylkioiransa, joka makasi kylpyhuoneessa, palasi rouva Zola, tunteen voivansa paremmin, tilalleen, josta hänet sitten löydettiin puolittain tukehtuneena.

Molemmat puoliset vietiin suoraan päätä sairashuoneelle. Siellä todettiin, että Zola oli kuollut. Rouva Zola tuli ilmapäivällä tuntoihinsa ja pyysi saada puhutella miehensä. Kun lääkäri ei sallinut sitä, tahtoi rouva parka juosta ulos ikkunasta ja riemui niin, että lääkäri katsol parhaaksi suostua hänen toivomukseensa.

Hän syleili puolisonsa sinistä, pököttynyttä ruumista ja hänestä tuntui, kuin olisi hänen aivoissaan jokin kudos katkennut.

Rouva Zola on 82 vuoden vanha ja asuu yhä Pariisissa. Eräs tanskalainen naiskirjeenvaihtaja Josefine Aarbye kuvaa "National Tidendessä" käyntiään vanhan rouvan luona seuraavaan tapaan:

Suurella nojatuolissa istuu rouva Zola suorana ja komeana kuin kuningatar, ottaeq vastaan vieraitaan. Takana on suuri kirjotuspöytä, josta viisihaaraisen kiinalaisen hopealampun valo laskee hänen valkeaan, kiharaiseen tukkaansa.

Musta samettipuku metallisine ko-

ristuksineen verhoo hänen hentoa ruumistaan, ja hame ei ole — kuten nykyinen muoti vaatii — pitkä, vaan sallii pienen jalan näkyä melkein syreenivärisine, korkeakantaisine korukengineen.

Hänen vastaanottonsa ovat lauantaisin ja silloin on niiden nuorten naisten, jotka noudattavat hänen tahtoaan ja tahtovat tulla vierailulle, esiinnyttävä komeissa puvuissa, sillä vanha rouva näkee mielellään nuoruutta, kauneutta ja loistoa ympärillään, koska hän ei enään käy paljon kaupungilla.

Alexandrine Zola, joka ei itse ollut kirjailija, oli miehelleen korvaamattomaksi avuksi puhtaaksikirjoittajana, ja hän seurasi miestään kaikkialle, missä tämä kokosi aineiston romaaneihinsa. Roomaan hänen valmistessaan teosta "Rome"; suurin kauppaomyymälöihin, kun kirja "An bonheur des Dames" oli tekemässä, eikä hän epäillyt seurata puolisoaan öisin Pariisin kurjimpiin kapakoihin ja rikospesiiin tai katsella elintarpeiden kuljetusta Pariisin kauppahalleihin.

Miehensä kanssa he alkoivat elämänsä tyhjin käsin, mutta onni oli Zolalle myönteinen. Hän tuli kuuluisaksi yhteiskunnallisten romaaniensa kautta ja hänestä tuli joiksikin vuosiksi tavattoman rikas.

Avioliitto oli lapseton, mutta tuluaan viidenkymmenen ikäiseksi ryhtyi Zola suhteisiin erään nuoren, kauniin tytön kanssa, joka synnytti hänelle kaksi lasta, pojan ja tytön.

Rouva Zola huomasi tämän vasta pitkän ajan kuluttua ja aviopuolisojen välit olivat senjälkeen sangen kireät.

Rouva teki nämä lapset perilliseksi miehensä kuoltua. Tytär, joka on kirjottanut kirjoja nuorille työlle, on naimisissa erään allprekittin kanssa ja poika toimii lääkärinä. Ylpeänä näyttää rouva Zola heidän ja heidän lastensa valokuvia.

Rahoilla, jotka Zola sai tekijäpalkkiona "Ansastaan", osti hän monta vuotta sitte talon ja kappaleen maata Medanissa, tunnin rautatie- matkan päässä Pariisista, maksaen tilasta 10,000 frangia. Mutta pian ostivat puoliset enemmän maata ja rakensivat, osaksi omien piirustusten mukaan, lisärakennuksia, kunnes talosta oli tullut oikea linna, minne he voivat majottaa monet vieraansaakin, ja tänne kokosi nyt Zola ne monet taidearteet, joita hän ei koskaan voinut olla ostamatta, kun joku vaan hänelle tarjosi. Tämän tiesivät muinaisaineitten kaupustelijat sangen hyvin ja he pitivät Zolan "linnaa" piiritystilassa.

Zolalla oli monia hupaisia päänäpistöjä, joilla hän muisti kaikkesta huolimatta ihallemaansa kaunista rouvaansa. Niinpä kunnioitti hän tätä kerrankin lahjottamalla hänelle kullatun tuolin, jonka katossa vielä komellivat kaikki taivaan tähdet. Sitä varten oli erääseen salin rakennettava koroke, ja nyt oli Zola tyytyväinen, nähdessään rouvaansa istuvan kruunaustuolissa.

Kerran taas lahjotti hän rouvalleen kantotuolin, jota tämä hänen mielikseen käyttikin.

Huoneusto, jossa rouva Zola nyt asuu, on täpösen täynnä pronssisia patsaita ja kristallimaljakoita, joissa on aina eläviä kukkia; siellä on koristeita ja tauluja, jotka peittävät seinät aina lattiaan asti ja vaikka hän onkin myynyt tuhansia taidesineitä, on hänen samettikkaton kotinsa oikea taidemuseo.

Suuren maatilansa teki rouva Zola miehensä kuoltua köyhien, sairaana maanneitten lasten toipumiskodiksi, lahjottaen sen vaitille. Saa jonkinlaisen käsityksen linnan suuruudesta, kun kuulee, että siellä nyt on 50 lasta ja 14 sairaanhoitajataria.

Rouva Alexandrine Zola on jalo nainen ja sitäpaitsi sangen vaatimaton. Hänen ainoana ylpeytenään on se, että hänenkin nimensä on Zola.